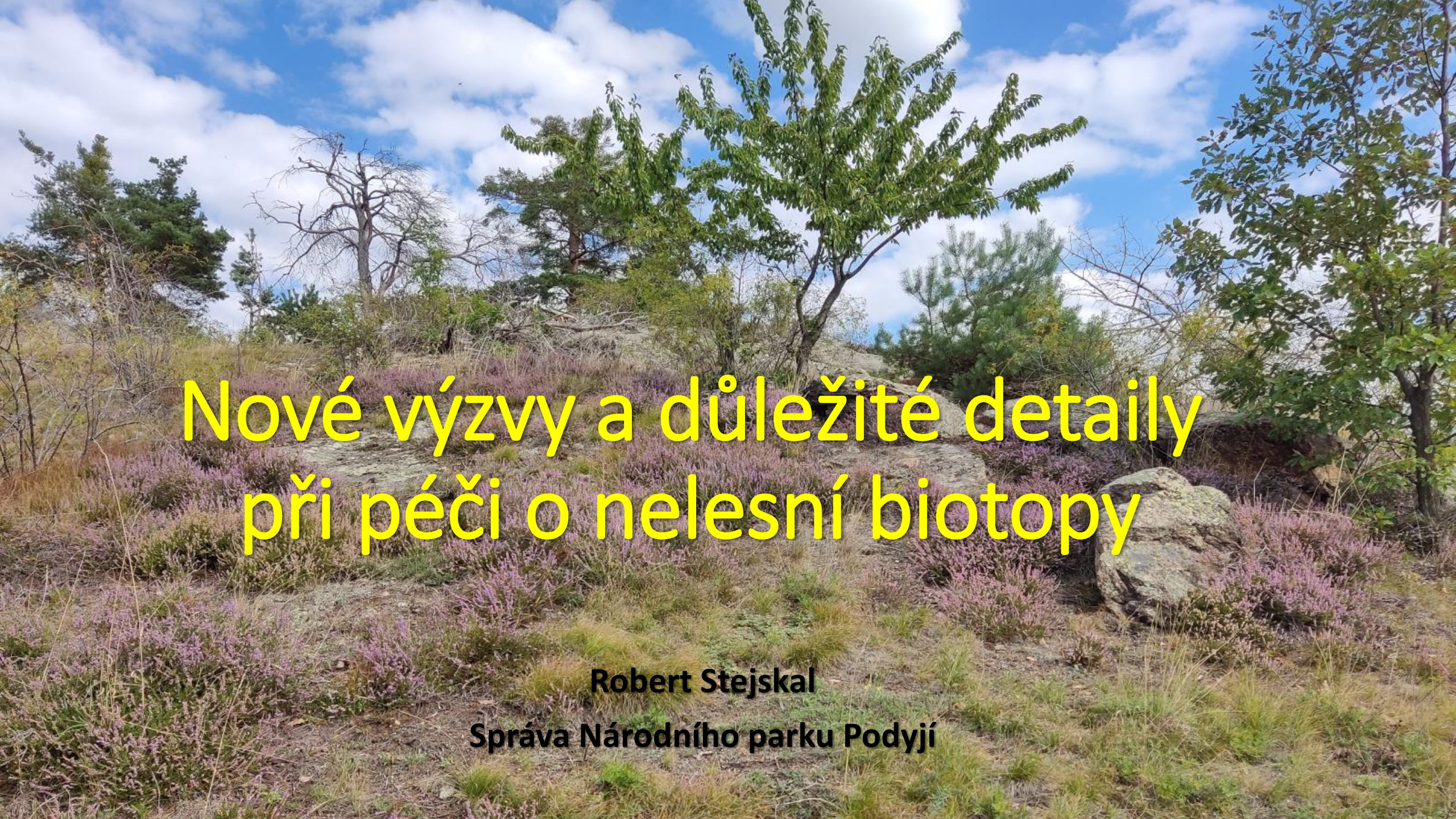

Nové výzvy a důležité detaily při péči o nelesní biotopy

Robert Stejskal
Správa Národního parku Podyjí

Osnova

- Aktuální problémy (ne)lesních biotopů
- Praktické poznámky k regulaci náletových dřevin

Přehled nelesních lokalit – ochránářsky hodnotné plochy

Biotop	Počet lokalit	Plocha (ha)
Louky	139	249
Vřesoviště a stepní trávníky	102	249
Křoviny a ostatní dřevinné formace	113	112
Louky – údolní	14	58
Sady	18	51
Úhorové plochy, polní kultury	22	23
ÚSES	8	13
Rybníky	13	12
Tůně pro obojživelníky/mokřady	20	2
CELKEM	459	769

Aktuální problémy

- Eutrofizace prostředí
- Hromadění stařiny
- Zrychlený trend šíření náletových dřevin
- Ochuzování společenstev (expanze vysokých trav na úkor bylin)
- Často jen minimální až nulová péče o lokality
- Riziko šíření invazních druhů

**Aplikace nevhodných metod péče může
problém zhoršit!!!**

Regulace náletových dřevin pod drobnohledem

- **Výřez dřevin:** jedno ze základních opatření
- Cílem nejčastěji odstranění dřevin
- Výsledkem bývá změna růstové formy (namnožení)
- **Různé druhy/skupiny dřevin** a jejich chování dle lokality
- **Různé přístupy** (metody) k managementu dřevin
 - nejčastěji **ZIMNÍ VÝŘEZ**

Přehled metod regulace náletových dřevin

Nechemické metody

- **Zimní výřez** (bez herbicidu)
 - Sečení výmladků
 - Pastva
- **Frézování/mulčování**
- **Vytrhávání**
- **Jiné** (kroužkování, vypalování aj.)

S využitím chemie

- **Výřez s aplikací herbicidu** na řeznou plochu
- **Aplikace herbicidu na list**
- **Nátěr kmínku** (s loupáním, bez loupání kůry)
- **Injektáže** (navrtávání, záseky do kmene)

Jak funguje zimní výřez?

- Obrůstající porost svídy krvavé po zimním výřezu

- **Husté výmladky růží po zimním výřezu**

Zimní výřez + sečení výmladků

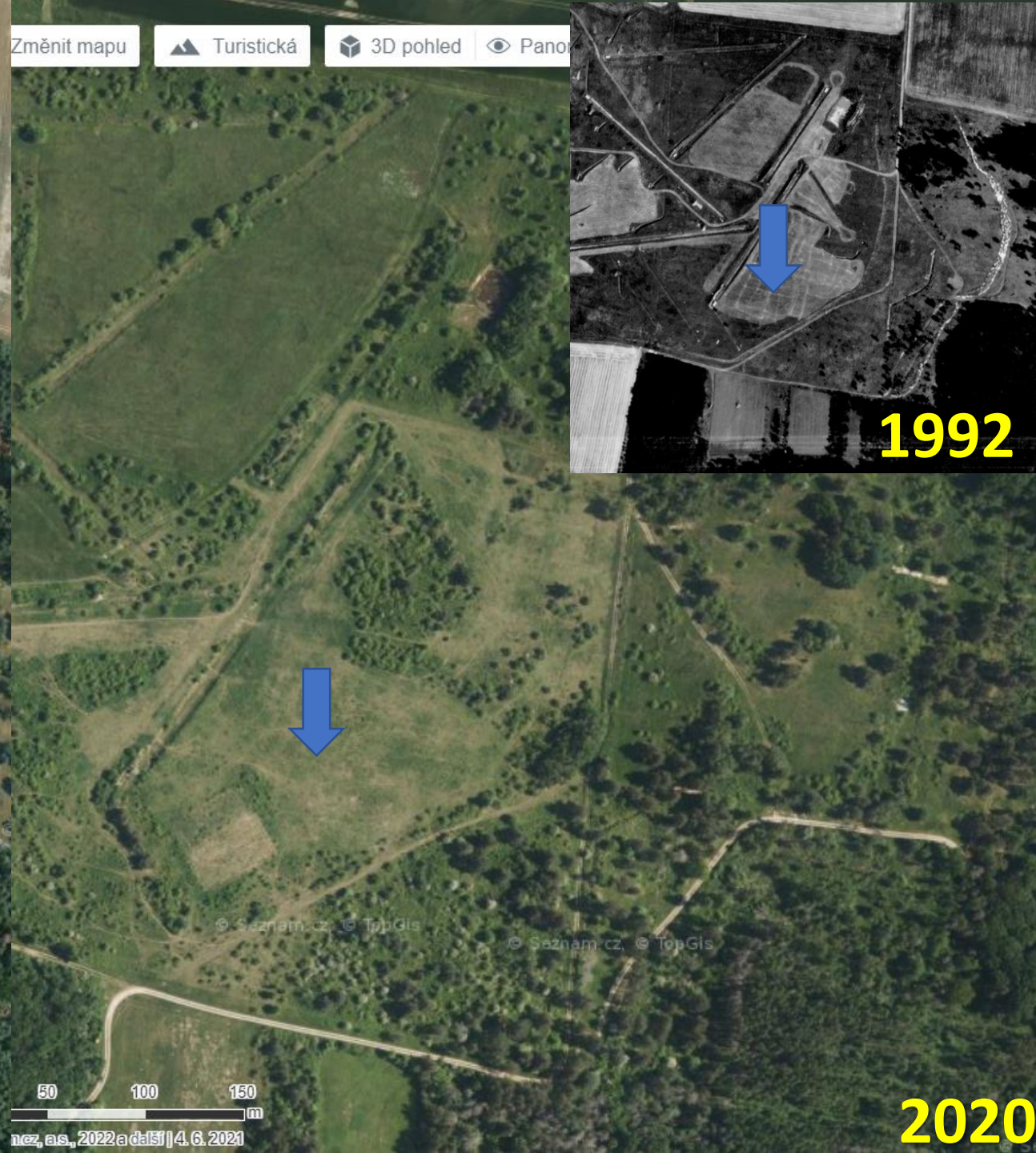
- **Zimní výřez** (bez herbicidu) vede k bujnému zmlazení dřevin
- **Následné sečení/pastva** výmladků má jen částečný efekt
- **Zvýšené úsilí/náklady při následné péči**
- **Obtížné sečení obrostlých pařezků** – technika trpí
- Nerozlišování mezi „běžnými“ a **invazními druhy**
- Mnohdy **zhoršení stavu** oproti stavu před zásahem
- **Zdeformované dřeviny** jsou často neodstranitelné

Sečení jako prevence zarůstání?

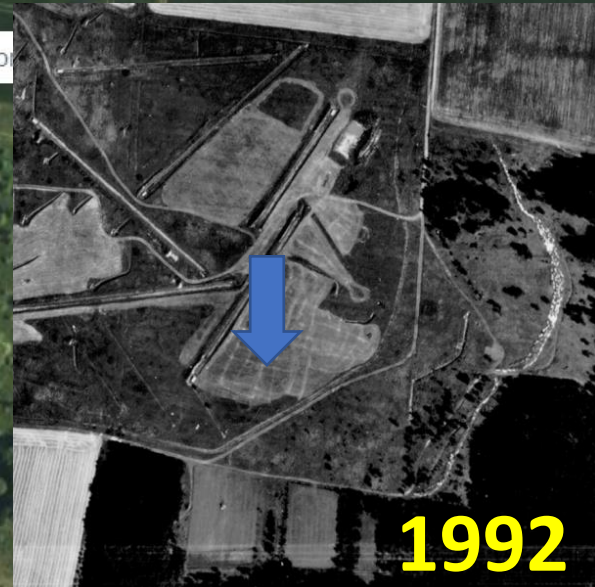

Mašovická střelnice

2018

2020

1992

- **Mašovická střelnice** – 4. rok po ukončení pravidelného sečení, husté výmladky růží

- **Mašovická
střelnice: 3.
rok po
zfrézování
křovin. Přes
pravidelnou
seč silná
expanze růží,
trnek a
ostružiníku**

Sečení, frézování náletu na loukách

- Ani pravidelné sečení nemusí zabránit expanzi dřevin
- Sečení náletu/výmladků na 1-2sečených loukách má jen **krátkodobý efekt**
- Dřeviny jsou pouze zatlačeny **pod půdní povrch**
- Výmladky (zvláště trnité) mohou snižovat kvalitu sena
- Při opuštění péče **silná expanze dřevin**
- Pro dlouhodobou kontrolu **nutné použití jiných metod** (zvýšení počtu sečí, herbicid, celková obnova porostu aj.)

Výřez dřevin s využitím herbicidu

Zátěr řezné plochy pařízků

- nutno seříznout co nejnižže u země
- plocha pařízku by měla být vodorovná
- zatříť co nejdříve po odříznutí
- výhodou použití barviva

Nedostatečně seříznuté pařízky

Nátěr herbicidu na kmínek

Neúspěšný postřik pajasanu

Růže odumřelá po postřiku na list

Akátový porost odumřelý po injektáži

Růže odumřelé po injektáži

Jednorázová x dvoufázová likvidace dřevin

	Jednorázové odstranění	Dvoufázové odstranění
Metoda	Výřez + nátěr	Injektáž, nátěr kmínku, částečné loupání kůry, postřik na list
Účinnost	Střední – poměrně velký podíl dřevin znovu regeneruje	Vysoká – téměř všechny dřeviny kompletně odumírají
Technologická náročnost	Vysoká	Střední
Selektivita	Vysoká	střední až vysoká
Odstranění dřevní hmoty	Okamžitě	Později, postupně nebo vůbec

Vytrhávání dřevin jako vhodná alternativa?

- **Vhodné na dřeviny bez kořenové výmladnosti** (hloh, babyka, jasan, dub, javor jasanolistý, střemcha pozdní, borovice, bříza...), méně vhodné na růži, myrobalán, osiku...
- **Nevhodné na invazní akát a pajasan**
- **Minimální regenerace** ze zbytků kořenů
- **Nezůstávají nepříjemné pařezy**
- V „kráterech“ mohou klíčit cenné byliny (ale i nežádoucí!)

Závěr a shrnutí

- **Regulace náletových dřevin:** jedno z nejnáročnějších opatření
- **Univerzální a jednoduchá metoda neexistuje**
- **Zimní výřez** dřevin vede k bujnému zmlazení – zcela **VYLOUČIT**
- Ani pravidelné sečení/pastva nemusí stačit k dlouhodobé kontrole dřevin
- **Frézování:** k likvidaci dřevin raději vůbec nepoužívat!
- **Vytrhávání:** vhodná alternativa v určitých situacích
- Ve většině situací je podmínkou/výhodou **použití herbicidu**.
- **Správný management dřevin** zajistí **vhodný stav** lokalit

Děkuji za pozornost

